

SZÍN

Családban marad – generációk a hagyományok átadásának útján

A Nemzeti Művelődési Intézet stratégiai konferenciáján tartott workshopunk a fenti címet kapta. Feleségemmel, Biró-Lázár Anna Dórával tartottuk. A kötetlen beszélgetéssé átalakult foglalkozáson kitértünk a gyermekeveinkre, tevékenységeinkre, munkáinkra, beszéltünk szakmai inspirációinkról, illetve fejtegettük a lehetséges innovációkat a hagyományos népi kultúra átörökítésében.

Na de kik vagyunk mi? Milyen utat jártunk be, hogy ma e remek intézet munkatársaiként mutatkozhatunk be? Milyen fontos állomásai voltak az életünknek születésüinktől kezdve, amik meghatározó szerepet töltek be mindkettőnk életében?

A 90-es években, azonos értékrenddel bíró művész szülők gyerekeiként nőttünk fel. A különbség, hogy Dóri Budapesten, én pedig vidéken, Kelet-Magyarországon. Azonban mindkét családban természetes módon értékalapú neveltetést kaptunk, és a művészet jelen volt a hétköznapjainkban. Dóri édesapja a Magyar Állami Operaház zongoristája, vezető korrepetitora, így születésétől kezdve rengeteg időt töltött magasművészetekkel áthatott közegben és számtalan többórás balettel és operát nézett végig. Édesanyja vallási körökben találta meg a hivatását, így a hit és az egyházi közösség kiemelten jelen volt az életében. Valljuk be őszintén, szüksége is volt rá, ugyanis hatévesen nem meglepő módon kijelentette: ő táncművész lesz! Nem tántorította el semmi a céljai elérésében, még az sem, hogy tudta: ez az élet-

út folyamatos testi és lelki megpróbáltatásokkal van kikövezve. Hála a hitnek, elhivatottságának és szakmai alázatának, valóra váltotta álmait.

Ami engem illet, édesanyám pedagógus, néptánc tanár, intézményvezető, édesapám népművelő, pedagógus, népzeneész. Gyermekeimben a magyar nép hagyományos kultúrájának táncos és zenei anyagai, szokásvilága sejt szinten épültek belém. Szüleimmel kismagyarországi és erdélyi gyűjtésekre, tánctáborokba, családi-baráti rítusokra és megannyi tánc- és zenekari próbára, táncházba jártunk. Így nőttünk fel a nővéremmel - aki szintén táncművészként dolgozik férjével a Magyar Nemzeti Táncgyűttesben. Mivel a család – a társadalom legkisebb sejtje – természetes gyakorlótere a társadalmi viselkedésnek, a társas kapcsolatok kialakításának, az aktív társadalmi alkalmazkodásnak, érzékeny lettem arra, hogy olyan emberekkel vegyem körül magam, akikkel azonos véleményünk van kultúránk fenntartásának fontosságáról. Ez nálam nem volt tudatos, nem is mutatkozott egészen tizenhárom éves koromig. Mondhatjuk, hogy a gyermekkori tapasztalásaim és a belső késztetések tereltek a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium tánctagozatára.

Dóri tehát tíz évesen elkezdett haladni a már említett rögzös úton, a Magyar Táncművészeti Egyetem Klaszszikus Balett szakán. Így megszűnt a külvilággal való kapcsolata, teljes mértékig az iskola lett a szocializációs színtere. Míg én tíz évesen hegedűn tanultam, dráma

tagozatra jártam, sportoltam és éltem a gyerekek felhőtlen életét, addig Dóri még szombaton is iskolába járt, és reggeltől estig az iskolában küzdött a céljaiért. Aztán hat évvel később, mikor tanulmányai alatt megismerkedett a néptánc alapjaival, megtapasztalta a néptánc szakos hallgatók összetartó közösségi erejét, elindult benne egy érzés, hogy szakirányt váltana. Végül átjelentkezett néptánc szakra, ahol aztán a diplomáját szerezte. Ilyen szakmai háttérrel rendelkező táncművészeket keresett akkoriban Román Sándor és meghívta együttesébe.

Én ezidőtájt felvételt nyertem a Magyar Táncművészeti Egyetemre és meghívást kaptam a Juhász Zsolt által vezetett Duna Művészegyüttesbe. Majd három évvel később én is leszerződtem Román Sándor társulatába és ezen a ponton kapcsolódott össze az életünk. Az együttes ars poeticája nagyon tetszett, mozgatórugója a néptánc aktualizálása volt. Aki ismerte az együttest, nagyon jól tudja, hogy a néptánc alapokon nyugvó, különböző táncművészeti ágak és akrobatikus elemek keverésével alkotott show-jellegű műsorok nagy népszerűségnek örvendtek. Ezek az egyedülálló produkciók lehetőséget adtak a minőségi szórakozásra, de mély mondanivalójuk gondolkodásra is készítette a nézőt. Mindezt úgy, hogy közben a magyar néptánc, szokásvilágunkkal, történelmünkkel is megismerkedtetek. Modern köntösbe bújtatott hagyomány! Fantasztikus! Gondoltuk ez lehet a megoldás kultúránk átörökítésének hanyatlására, aminek a megakadályozásában nagyobb szerepet vállalt ez az együttes, mint azt sokan gondolnák. Később mikor eljött az idő, hogy elhagyjuk ezt a családot, az együttes szellemiségét magunkkal vittük és ezekkel az eszközökkel vetjük fel a harcot az egyre elhatalmasodó hanyatlási folyamat megakadályozásában. Ezért jelentkeztünk a Kőrösi Csoma Sándor programra, ami a külföldi magyaroknak ad segítséget, hogy meg tudják élni a magyarságukat. Mi Új-Zélandon teljesítettünk szolgálatot, és a kintlétünk alatt számos közösséggel kellett foglalkoznunk. A néptáncoktatás mellett a közösségi lét megélésének fontosságára koncentráltunk. Ezért megannyi kisebb klubfoglalkozást tartottunk és külön figyelmet fordítottunk a gyerekek bevonására a programjainkba.

Segítségünkkel ma is fennálló kapcsolat alakult ki a Külföldi Magyar Cserkészszövetséggel. Ők a nemzeti és kulturális értékeinket átadó önkéntes magyaroknak, kint élő családoknak nyújtanak segítséget. Mikor 2019 év végén hazajöttünk Új-Zélandról, kiélveztük a szabadúszó életforma minden előnyét egészen addig, amíg megálljt parancsoltak az egész világnak. Nekünk ez egy feltöltődési időszak volt - annak ellenére, hogy történtek szörnyűségek a közvetlen közelünkben – és elméletben megszületett kettő gyerekeknek szóló darab, amit később az ArtsHarmony zenekarral valósítottunk meg.

A Lázár Ervin Program keretein belül megvalósuló előadások nagy sikerrel mentek - amellelt, hogy Dóri az Operettszínház balettkarában, én pedig a Győri Nemzeti Színháznál dolgoztam - és imádtuk, hogy a vidéki településeken tanuló diákoknak minőségi táncos-zenesz produkciót tudtunk adni. Nehéz feladat reggel nyolc órakor az érdeklődést egy-másfél órán át fenntartani, de amikor egymásra hangolódtunk a közönséggel, akkor valami varázslatot éreztünk mindannyian. Ez az az érzés, ami miatt elköteleződünk a Nemzeti Művelődési Intézet mellett. Itt ugyanis eszközt kaptunk ahhoz, hogy a programok által ezt a varázslatos érzést nap mint nap megéljük a közönségeinkkel, közönségeinkkel.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy az élményszerű tudásátadás a legjobb formája a művelődésnek, tanulásnak. Szerintünk ez nem korlátozódik a fiatal korosztályra, csak a felnőttek a mindennapi rutinjukba belemerülve már kezdik elfelejteni, milyen jó szórakozva, közösségben valamilyen tevékenységet folytatni. Mi erre buzdítunk mindenkit, amikor csak tehetjük. Persze ennek megkérjük az árát, azt kérjük, ami a legféltebb az emberek életében: az idejüket. Természetesen mindenki maga dönti el, mire használja fel azt a rendelkezésére álló időt, amit kapott.

A mi életünk úgy alakult, hogy rengeteg időt tudtunk eltölteni ilyen közösségekben és higgyék el, ha megtalálják azt a közösséget és tevékenységet, ami a legjobban passzol a személyiségükhöz, akkor sikerül lelassítani az időt. Furcsán hangzik, amikor azt mondjuk – fiatal korunk ellenére – úgy érezzük, már leéltük legalább három ember életét. Az a hihetetlen mennyiségű élmény, ami ért minket a munkáink során, a művészettel foglalkozók, művelődő közösségek által, az tesz minket azzá, akik vagyunk. Ez motivál minket folyamatosan, mint egy hipnózis, ami sosem ér véget és minél többet foglalkozik vele az ember, annál inkább ki akar teljesedni benne. Fiatalabb korosztály, kortársak, idősebb korosztály... Nem gondoljuk, hogy különös látásmódra van szükség bárkinél. Hiszen mind mások vagyunk, társadalmi berendezkedéstől függetlenül.

Az emberekkel való őszinte törődés, egy adott közegbe való beágyazódás, velük való azonosulás volt az, ami nekünk bevált. És a közösségek számunkra pont arról szólnak, hogy megismerjük egymást, tanuljunk a másiktól és segítsük egymást, ha a szükség úgy hozza. Szerintünk, aki tesz azért, hogy a magyar kultúra jegyében egy közösség tagja legyen, az bárhol is járjon a világban, megértő és szeretetben gazdag közegre talál.

„A siker soha
nem rólad szól,
de még csak nem is
a teljesítményedről.
A siker arról szól,
hogy mások
hogyan látják
a teljesítményedet.”

BIRÓ MÁRTON

Tanulmányait a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium táncművészeti tagozatán kezdte, majd felvételt nyert a Magyar Táncművészeti Egyetemre, ahol diplomát szerzett. Munkahelyei között tudhatja a Duna Művészegyüttest, az Experidance Production-t és a Győri Nemzeti Színházat. Emellett számtalan független produkcióban, tévéfilmben szerepelt és tevékenykedett, mint táncművész. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézetnél dolgozik Pest vármegyében, a Szentendrei térség koordinátoraként.

BIRÓ-LÁZÁR ANNA DÓRA

A Táncművészeti Egyetem elvégzése után az Experidance Táncársulatba szerződött, ahol szólistaként dolgozott hét évig. Ezt követően számos független magyar és külföldi produkcióban, illetve színházban fellépett. Később a Budapesti Operett Színház Balettkarába szerződött. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézetnél dolgozik Pest vármegyében, a Gödöllői térség koordinátoraként.